

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย สภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะผู้บริหารท้องถิ่น และพนักงานเทศบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 192 คน โดยการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล ตลอดจนข้อเสนอนแนะ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลที่มีระดับการศึกษา และสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันต่อสภาพปัญหาการบริหารงานงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอนแนะในการบริหารงานงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์

2. สมมติฐานการวิจัย

1. สภาพปัญหาการบริหารงานงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์อยู่ในระดับปานกลาง
2. บุคลากรของเทศบาลที่มีระดับการศึกษา และสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการบริหารงานงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์แตกต่างกัน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลและพนักงานเทศบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 192 คน

4. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีลักษณะเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด มาตรการส่วนประมาณค่า

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมุติฐานใช้ การทดสอบด้วยโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น สถิติที่ใช้ได้แก่ t -test โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 192 คน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 60 คน (ร้อยละ 31.25) และระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 132 คน (ร้อยละ 68.75) และจำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง พบว่า เป็นผู้บริหารเทศบาล จำนวน 72 คน (ร้อยละ 37.50) และ เป็นพนักงานเทศบาล จำนวน 120 คน (ร้อยละ 62.50)

6.2 การศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 ด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมาก ไปน้อย คือ ด้านการเตรียมงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบงบประมาณ ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการอนุมัติงบประมาณ

6.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลที่มีระดับการศึกษาและสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันต่อสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า บุคลากรของเทศบาลที่มีระดับการศึกษาและสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันโดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

6.4 ข้อเสนอแนะในการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน และเรียงลำดับตามข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากไปน้อย 3 อันดับแรก พบว่า

6.4.1. ด้านการเตรียมงบประมาณ คือ ควรการจัดทำแผนงบประมาณไว้ล่วงหน้าเพื่อให้มีความพร้อมในการเตรียมงบประมาณ ควรทบทวนแผนพัฒนา ประสานงาน

กับหน่วยงานต่าง ๆ ควรศึกษาถึงปัญหาที่แท้จริงของชุมชนโดยให้ประชาชนเสนอปัญหาต่าง ๆ เพื่อเตรียมงบประมาณแก้ปัญหา การเตรียมงบประมาณควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ควรประชุมเตรียมการตามระยะเวลาการทำงานงบประมาณ ควรให้มีการประสานประชาสัมพันธ์แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบพร้อมถือปฏิบัติตามระยะเวลาอย่างเคร่งครัด

6.4.2. ด้านการอนุมัติงบประมาณ คือ สมาชิกสภาเทศบาลควรเอาใจใส่ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเกี่ยวกับการอนุมัติงบประมาณ ควรเรียงลำดับความจำเป็นทั้งด้านปัจจัยพื้นฐานการพัฒนาด้านคุณธรรมจิตใจและอื่น ๆ ไปควบคู่กัน ก่อนมีการอนุมัติงบประมาณ มีขั้นตอนในการตรวจสอบพอสมควร จึงทำให้การอนุมัติงบประมาณมีความรอบคอบ ควรวิเคราะห์ทั้งงบประมาณตามระยะเวลาที่กำหนด สมาชิกสภาเทศบาลต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อบังคับเกี่ยวกับงบประมาณ ควรส่งรายละเอียดร่างเทศบัญญัติให้สมาชิกสภาเทศบาลให้ระยะเวลาเหมาะสมไม่กระชั้นชิด

6.4.3. ด้านการบริหาร คือ ควรเพิ่มงบประมาณด้านการบริหารบุคคล เจ้าหน้าที่และด้านสังคมไปควบคู่กับด้านวัตถุดิบงบประมาณเงินอุดหนุนล่าช้า มีผลต่อการใช้จ่ายเงินงบประมาณต้องเบิกตัดปี การบริหารงบประมาณควรสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนมากขึ้น การบริหารงบประมาณตามเทศบัญญัติขาดการควบคุมของคณะผู้บริหารในการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารไม่ควรแทรกแซงการปฏิบัติตามขั้นตอนของระเบียบ

6.4.4. ด้านการตรวจสอบงบประมาณ คือ ประชาชนมีโอกาสดในการตรวจสอบงบประมาณ กรรมการชุมชนให้มีส่วนร่วมอย่างจริงจังและโปร่งใส ให้เป็นไปตามกฎระเบียบเทศบัญญัติโดยเคร่งครัด การตรวจสอบงบประมาณในการจัดซื้อ/จัดจ้าง ราคาวัสดุ ครุภัณฑ์สูงกว่าท้องตลาดที่เอกชนซื้อขายสิ้นเปลืองงบประมาณ การตรวจสอบงบประมาณของคณะกรรมการตรวจสอบควร ยึดหลักความโปร่งใสไม่มีอคติ ควรมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในเพื่อช่วยตรวจสอบการบริหารงบประมาณ

7. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่พบมาอภิปรายผลตามสมมุติฐานของการวิจัย ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 สภาพปัญหาการบริหารงานงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานงบประมาณของเทศบาลตำบลใน
จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยที่พบนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้ ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับ
ผลการศึกษาของ สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทยและกองวิชาการและแผนงาน
กรมการปกครอง (2539 : 75-76) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
พบว่า ด้านการบริการการคลังและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดฐานข้อมูลที่
สมบูรณ์ในการประมาณการทำให้ไม่อาจคาดการณ์หรือพยากรณ์ในการบริหารจัดการเก็บรายได้ให้
เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การใช้จ่ายงบประมาณส่วนใหญ่เน้นโครงสร้างพื้นฐาน บาง
แห่งจัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายล่าช้า เนื่องจากไม่เข้าใจกระบวนการจัดทำ เจ้าหน้าที่ที่ช่วย
ปฏิบัติงานยังขาดความแม่นยำในระเบียบเกี่ยวกับการเงิน การคลัง ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับ
แผนพัฒนาตำบล การจัดทำงบประมาณมีลักษณะเป็นเบี้ยหวัดแตก สอดคล้องกับผลการศึกษา
ของ พระมหาสมคิด คำผง (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา ปัญหาในการบริหารงบประมาณ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภออุบลรัตน์ จังหวัด ศรีสะเกษ พบว่า ปัญหาในการบริหาร
งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการเตรียม
งบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การตรวจสอบงบประมาณ
โดยรวม ทุกปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ โกวิทส์ สมสาร (2550 : บทคัดย่อ) ที่
ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาลขนาดกลาง ในจังหวัดมหาสารคาม
พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหา
อยู่ในระดับปาน

จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานงบประมาณของเทศบาลตำบล
ในจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า

1. การกำหนดนโยบายด้านงบประมาณไม่ชัดเจนเท่าที่ควรจะเป็น
2. การจัดสรรงบประมาณอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่าง
แท้จริงหรืออาจเป็นไปตามความเห็นของผู้บริหารเป็นบางส่วน
3. การลำดับความสำคัญในการอนุมัติงบประมาณไม่เป็นไปตามความสำคัญหรือ
ความจำเป็นรีบด่วนในบางครั้ง
4. การร่างงบประมาณขาดรายละเอียดในบางเรื่องอาจขาดต่อการพิจารณา
5. การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างยังไม่รอบคอบรัดกุมในบางครั้ง
6. การจัดทำรายรับ-รายจ่ายไม่ทันทำให้เกิดความล่าช้า

7. ระบบการตรวจสอบยังไม่มี ความทันสมัยเพียงพอทำให้ตรวจสอบ
ก่อนข้างยาก

8. หน่วยงานภายในมีการตรวจแต่ไม่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ด้วยเหตุผลที่พบจากผลการวิจัยดังกล่าวจึงทำให้สภาพปัญหาการบริหารงบประมาณ
ของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์อยู่ในระดับปานกลาง

สมมุติฐานที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลที่มีระดับการศึกษาและ
สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันต่อสภาพปัญหาการบริหารงานของเทศบาลตำบลใน
จังหวัดกาฬสินธุ์มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลที่มีระดับการศึกษาและ
สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันต่อสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาล
ตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05
ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยที่พบนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้ ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับผล
การศึกษาของ เกรียงศักดิ์ ฝ่ายถึงงาม (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา การปฏิบัติงานและปัญหา
ในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า สมาชิกองค์การ
บริหารส่วนตำบล ที่มีระดับศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ
ผลการศึกษาของ โกวีสต์ สมสาร (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการบริหาร
งบประมาณของเทศบาลขนาดกลาง ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากร
ของเทศบาลที่มีระดับการศึกษาและสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันระหว่างคณะ
ผู้บริหารและพนักงานเทศบาล โดยรวมมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยที่พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลที่มีระดับการศึกษา
และสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันต่อสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของ
เทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อาจเป็น

1. เทศบาลตำบลทุกแห่งในจังหวัดกาฬสินธุ์ปฏิบัติตามระเบียบเดียวกัน จึงมี
แนวทางปฏิบัติที่เหมือนกัน
2. สภาพแวดล้อมด้านสังคมของจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่แตกต่างกัน ความต้องการ
ของประชาชนคล้ายกัน การจัดสรรงบประมาณหรือการบริหารงบประมาณจึงมีลักษณะ
คล้ายกัน
3. บุคลากรเทศบาลตำบลได้ทราบปัญหาพร้อมกันและมีวิธีแก้ปัญหาคือคล้าย ๆ กัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

มากขึ้น

3.1.1 ควรจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

3.1.2 ควรมีการกำหนดนโยบายด้านงบประมาณให้ชัดเจนมากขึ้น

3.1.3 ควรมีการทบทวนแผนพัฒนาเพื่อเตรียมงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

3.1.4 ควรมีการจัดลำดับความสำคัญและเร่งด่วนในการบริหารงบประมาณ

3.1.5 ควรเพิ่มรายละเอียดและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการร่างเทศบัญญัติ

งบประมาณประกอบการพิจารณาอนุมัติ

3.1.6 ควรมีการประชาสัมพันธ์แจ้งเวียนการจัดทำรายงานรายรับ-รายจ่าย เมื่อสิ้นปีงบประมาณ

3.1.7 ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ประกาศแจ้งข่าวสารข้อบังคับเกี่ยวกับงบประมาณ

3.1.8 การดำเนินจัดซื้อจัดจ้างควรมีความรอบคอบรัดกุมมากขึ้น

3.1.9 ควรจัดระบบการตรวจสอบงบประมาณให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.1.10 ควรส่งเสริม ให้ความรู้เพิ่มเติมกับคณะกรรมการตรวจสอบงบประมาณ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์